Ulkomaalaisia koskevan salassapitosääntelyn vertailu Ruotsissa, Norjassa ja Tanskassa

Ruotsi						
	Julkisuutta ja salassapitoa koskeva sääntely	Ulkomaalaisia koskeva yleissäännös (21 luku 5 §)	Utlänningskontroll (~Ulkomaalaisvalvonta) ja kansalaisuusasiat (37 luku 1 §)	Tiedot Schengen-tietojärjestelmässä	Sotavankeja ja Geneven sopimuksen mukaan suojelua saavia koskevat tiedot	Vastaanoton kustannusten valtiollinen korvaaminen
	-yleislaki julkisuudesta ja salassapidosta: offentlighets- och sekretesslagen (SFS 2009:400) -21 luku 5 § -37 luku 1 §, 3 §, 4 § ja 6 §	-**ulkomaalaist**a koskeva tieto on salassa pidettävä, jos tiedon ilmaiseminen aiheuttaisi **väärinkäytön vaaran tai muun vakavan haitan,** joka aiheutuisi ulkomaalaisen suhteesta ulkomaiseen valtioon, viranomaiseen tai ulkomaalaisten järjestöön. -> salassa pidettävä **riippumatta** siitä, missä **viranomaisessa** tieto esiintyy -esim. **poliittista pakolaista** koskevat tiedot, jotka ollessaan julkisia voisivat aiheuttaa vastatoimia pakolaista tai hänen läheisiään vastaan näiden kotimaassa (21 luku 5 §)	-säännökset soveltuvat käytännössä vain tiettyihin ryhmiin, esim. turvapaikanhakijoihin -ulkomaalaisvalvonnassa ja kansalaisuusasioissa on **salassa pidettävä tieto henkilökohtaisista olosuhteista,** jos ei ole ilmeistä, että tieto voidaan luovuttaa ilman **haittaa** yksilölle tai läheiselle (37 luku 1 § 1 mom) -lisäksi ulkomaalaisvalvonnassa **salassa pidettävä** tieto, jonka henkilö on antanut **hakemuksessaan tai lausunnossaan**, jos voidaan olettaa, että tiedon antaneelle henkilölle tai hänen läheiselleen voi aiheutua **vaara** joutua **väkivallan tai muun vakavan haitan** kohteeksi (37 luku 1 § 2 mom)	-**salassa pidettävä** henkilön **henkilökohtaisia olosuhteita** koskevat tiedot, jotka esiintyvät Schengen-tietojärjestelmään liittyvässä asiassa, jos ei ole ilmeistä, että tiedot voidaan luovuttaa ilman **haittaa** henkilölle tai hänen läheiselleen -esim: tieto siitä, että henkilöltä kielletään pääsy tai oleskelulupa Schengen-maihin (37 luku 6 §)	-salassa pidettävä **oleskelupaikkaa, terveydentilaa ja muita henkilökohtaisia** olosuhteita koskevat tiedot, joita **Ruotsin maahanmuuttoviranomainen ja Maanpuolustuslaitos** (Totalförsvarets rekryteringsmyndighet) vastaanottaa ja edelleenvälittää, jotka koskevat **sotavankeja ja muita Geneven sopimuksen mukaisesti suojelua saavia** henkilöitä, jos ei ole ilmeistä, että tieto voidaan luovuttaa ilman **haittaa** henkilölle tai hänen läheisilleen (37 luku 4 §)	-salassapito **henkilökohtaisia olosuhteita** koskevista tiedoista, jotka esiintyvät **oleskeluluvan saaneiden pakolaisten ja toissijaista suojelua saaneiden** sekä näiden perheenyhdistämisen perusteella oleskeluluvan saaneiden **perheenjäsenten vastaanoton kustannusten valtiollisen korvaamisen** yhteydessä (37 luku 3 §)

Norja				
	Julkisuutta ja salassapitoa koskeva sääntely	Maahanmuuttoa koskevat tiedot	Norjan kansalaisuutta koskevat tiedot	Tiedot henkilön statuksesta tai oleskeluluvasta
	-yleislaki viranomaisen asiakirjojen julkisuudesta: offentleglova (19.5.2006 nro 16 lov om rett til innsyn i dokument i offentleg verksemd) -täydentävä säädös: forskrift til offentleglova (17.10.2008 nro 1119 offentlegforskrifta)	-offentlegforskriftan 9 §:n 4 momentin mukaan asiakirjan julkisuudesta voidaan säätää poikkeuksia diaarin sisältämiin tietoihin ja yksittäisiä tapauksia koskeviin asiakirjoihin maahanmuuttolain perusteella, koska monet tällaiset asiat voivat sisältää tietoja, jotka ovat salassa pidettäviä	-offentlegforskriftan 9 §:n 4 momentin mukaan asiakirjan julkisuudesta voidaan säätää poikkeuksia diaarin sisältämiin tietoihin ja yksittäisiä tapauksia koskeviin asiakirjoihin Norjan kansalaisuutta koskevan lain perusteella, koska monet tällaiset asiat voivat sisältää tietoja, jotka ovat salassa pidettäviä	-henkilön statukseen tai oleskelulupaan liittyvät tiedot voivat usein olla salassapidon alaisia

Tanska			
	Julkisuutta ja salassapitoa koskeva sääntely	Poikkeukset tiedonsaantioikeudesta viranomaisen asiakirjoista	Asianosaisjulkisuus
	-yleislaki viranomaisen asiakirjojen julkisuudesta: Lov om offentlighed i forvaltningen (offentlighedsloven) lov nro 606 af 12/06/2013 (Danish Access to Public Administration Files Act) -asianosaisjulkisuudesta säädetään: Bekendtgørelse af forvaltningsloven (LBK nr 433 af 22/04/2014) 8 luku salassapito, 27 §	-*tiedonsaantioikeus* viranomaisen asiakirjoista *ei koske* tietoja yksittäisen henkilön henkilökohtaisista olosuhteista mukaan lukien taloudellinen tilanne (offentlighedsloven 30 § 1 kohta) -tiedonsaantioikeus viranomaisen asiakirjoista voi olla *rajattua*, milloin on tarpeen suojella mm.: -kansallista turvallisuutta ja puolustusta (31 §) -Tanskan ulkopoliittisia intressejä, ml. suhteet ulkovaltoihin ja kv. instituutioihin (32 §) -yksityisiä tai julkisia intressejä, joiden erityisluonne vaatii salassapitoa (offentlighedsloven 33 § 5 kohta)	-salassapitoa koskevat erityissäännökset rajoittavat viranomaisen velvollisuutta antaa tietoja (offentlighedsloven 35 §) -> esim säädös asianosaisjulkisuudesta (Bekendtgørelse af forvaltningsloven): -julkisessa hallinnossa toimivalla on salassapitovelvollisuus koskien yksittäisen henkilön henkilökohtaisia, ml. taloudellisia olosuhteita (27 § 1 momentin 1 kohta) -julkisessa hallinnossa toimivalla on salassapitovelvollisuus lisäksi sellaisista tiedoista, jotka muutoin on tarpeellista pitää salassa ottaen huomioon erityisesti yksityisen tai julkisen intressin, joiden erityisluonne vaatii salassapitoa (27 § 4 momentin 5 kohta)

RUOTSI

Ruotsissa on yleinen salassapitoa koskeva yleislaki, ***offentlighets- och sekretesslagen*** **(SFS 2009:400).** Tietyt lain säännökset koskevat kaikkia tilanteita riippumatta missä yhteydessä tiedot tulevat, toiset säännökset taas koskevat tiettyä toimialaa. Kaikki salassapitosäännökset koskevat kaikkia ihmisiä riippumatta heidän Ruotsissa oleskelunsa perusteesta. Suurin osa säännöksistä koskee kaikkia myös kansalaisuudesta riippumatta. **On kuitenkin tiettyjä säännöksiä, jotka nimenomaan tai käytännössä** suojaavat vain **ulkomaalaisten** tietoja. Esimerkiksi lain **21 luvun 5 §:n** mukaan ulkomaalaista koskeva tieto on salassa pidettävä, jos tiedon luovuttaminen aiheuttaisi **väärinkäytön vaaran tai muun vakavan haitan**, joka aiheutuisi ulkomaalaisen suhteesta ulkomaiseen valtioon, viranomaiseen tai ulkomaalaisten järjestöön. Tällainen tieto on salassa pidettävä **riippumatta siitä, missä viranomaisessa** tieto esiintyy. Esimerkkinä tällaisesta lain mukaan salassa pidettävästä tiedosta on **poliittista pakolaista koskevat tiedot**, jotka ollessaan julkisia voisivat aiheuttaa vastatoimia pakolaista tai hänen läheisiään vastaan näiden kotimaassa.

Koska salassapitosäännökset pääsääntöisesti ovat lähtöisin rajallisilta toimialoilta, on näiden **säännösten lisäksi tiettyjä muita säännöksiä**, jotka **käytännössä aktualisoituvat** vain **tiettyjen ryhmien** kohdalla, **esimerkiksi turvapaikanhakijoiden** kohdalla. Tästä esimerkkinä on 37 luku, jossa säädetään **ulkomaalaisvalvonnasta ja kansalaisuusasioista**. **37 luvun 1 §:n 1 momentin** mukaan tiedot henkilön **henkilökohtaisista olosuhteista**, jotka liittyvät **näihin** asioihin ovat salassa pidettäviä, jos ei ole ilmeistä, että tieto voidaan luovuttaa aiheuttamatta henkilölle tai läheiselle haittaa.

Jos asia koskee **ulkomaalaisvalvontaa**, on salassa pidettävä myös tieto, jonka henkilö on antanut **ilmoituksessa tai lausunnossaan**, jos voidaan olettaa, että tiedon antaneelle henkilölle tai hänen läheiselleen voi aiheutua vaara joutua **väkivallan tai muun vakavan haitan kohteeksi**, jos tieto luovutetaan.

37 luvun 6 §:n mukaan salassa pidettävä on myös henkilön **henkilökohtaisia olosuhteita** koskevista tiedot, jotka esiintyvät **Schengen-tietojärjestelmään** liittyvässä asiassa, jos ei ole selvää, että tiedot olisi mahdollista luovuttaa ilman, että henkilölle tai hänen läheiselleen aiheutuisi **haittaa**. Tällainen tieto voi olla muun muassa tieto siitä, että **henkilöltä kielletään pääsy tai oleskelulupa Schengen-maihin**.

37 luvun 4 §:n mukaan salassa pidettävä **oleskelupaikkaa, terveydentilaa ja muita henkilökohtaisia olosuhteita** koskevat tiedot, joita **Ruotsin maahanmuuttoviranomainen ja Maanpuolustuslaitos (Totalförsvarets rekryteringsmyndighet)** vastaanottaa ja edelleenvälittää, jotka koskevat **sotavankeja ja muita Geneven sopimuksen mukaisesti suojelua** saavia henkilöitä, jos ei ole ilmeistä, että tieto voidaan luovuttaa aiheuttamatta **haittaa** henkilölle tai hänen läheisilleen.

Offentlighetslagen https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/offentlighets--och-sekretesslag-2009400_sfs-2009-400

NORJA

Norjassa on viranomaisen asiakirjojen julkisuutta koskeva yleislaki ***offentleglova*** (19.5.2015 nro 16 *lov om rett til innsyn i dokument i offentleg verksemd*, englanniksi *Act relating to the right of access to documents held by public authorities and public undertakings* (*Freedom of Information Act*)) sekä tähän

liittyvä säädös ***forskrift til offentleglova*** (17.10.2008 nro 1119 *offentlegforskrifta*). Tämän säädöksen **9 §:n 4** momentin mukaan asiakirjan julkisuudesta voidaan säätää poikkeuksia **diaarin sisältämiin tietoihin ja yksittäisiä tapauksia** koskeviin asiakirjoihin muun muassa **maahanmuuttolain ja Norjan kansalaisuutta koskevan lain** perusteella, koska monet tällaiset asiat **voivat** sisältää **tietoja**, jotka ovat **salassa pidettäviä**. Henkilön **statukseen tai oleskelulupaan** liittyvät tiedot voivat usein olla salassapidon alaisia. ***Offentleglova*n 11 §:n** mukaan viranomaisen on annettava kokonainen tai osittainen pääsy tietoon, joka ei ole salassapitovelvollisuuden alainen.

Offentleglova https://lovdata.no/dokument/NLE/lov/1967-02-10

Offentlegforskrifta https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2008-10-17-1119

TANSKA

Tanskassa on julkisuuslaissa (*Lov om offentlighed i forvaltningen (offentlighedsloven*) lyhyt **yleinen pääsääntö julkisuudesta**, josta on säädetty samassa laissa poikkeuksia. Myös muissa säädöksissä, kuten asianosaisjulkisuutta koskevassa säädöksessä (*Bekendtgørelse af forvaltningsloven*), olevat salassapitoa koskevat erityissäännökset rajoittavat viranomaisen tiedonantovelvollisuutta. Julkisuuslain poikkeusten mukaan tietyn tyyppiset tiedot, kuten tiedot yksittäisen henkilön **henkilökohtaisista olosuhteista,** mukaan lukien **taloudellisista** olosuhteista, eivät kuulu julkisen tiedon piiriin. Tämän lisäksi tiedon saaminen voi olla rajoitettua muun muassa kansallisen turvallisuuden ja puolustuksen, Tanskan ulkopoliittisten intressien vuoksi tai sen vuoksi, että **yksityisten tai julkisten intressien erityisluonne** vaatii **salassapitoa**. Lisäksi Tanska on ainut Pohjoismaa, jossa henkilötunnus on lain mukaan salassa pidettävä tieto (ellei nimenomaista suostumusta). Verotiedot eivät ole myöskään julkisia, toisin kuin muissa Pohjoismaissa. Ja myös ainut maa, jossa julkisen sektorin työnhakijoiden henkilöllisyys on salassa pidettävä.

Lov om offentlighed i forvaltningen https://www.retsinformation.dk/pdfPrint.aspx?id=152299

Offentlighedsportalen https://www.offentlighedsportalen.dk/OmOffentlighedsloven

YHTEENVETO

Jokaisella maalla on yleinen asiakirjojen julkisuutta koskeva laki, jota täydennetään Norjassa ja Tanskassa erityislaeilla. Nimenomaisesti ulkomaalaisia koskevaa salassapitosääntelyä sisältyy vain Ruotsin julkisuuslakiin, jossa salassapidon alaa on rajattu ilmeisesti Suomen vahinkoedellytyslauseketta vastaavasti henkilölle tiedon luovutuksesta aiheutuvaan haittaan. Norjan ja Tanskan sääntely jää huomattavasti yleisemmälle tasolle. Norjassa ja Tanskassa poikkeukset yleissäännöstä edellyttävät ilmeisesti tapauskohtaista konkreettista harkintaa, mutta harkinnalle ei ole yhtenäisiä suuntaviivoja. Kuitenkin yksityiselämää ja henkilötietoja koskevien asioiden luonteen vuoksi salassapidon osalta riittää yleinen arviointi, eikä tällöin edellytetä tapauskohtaista konkreettista arviointia.

Pohjoismaita koskeva julkisuuslainsäädännön vertailu (norjankielisen julkaisun lopussa tiivistelmä englanniksi):

https://www.nordicom.gu.se/sites/default/files/kapitel-pdf/nordicom_information_offentlighed_i_norden.pdf